

Diversificarea activităților din mediul rural prin înființarea unei afaceri non-agricole

Diversification of rural activities by setting up a non-agricultural business

Elena Violeta Toader

Faculty of Agri-Food and Environmental Economics, Bucharest University of Economic Studies; Bucharest, Romania; toadervioleta18@stud.ase.ro

Rezumat: Mediul rural cuprinde zone extinse ale solului, unde își au locul așezări mici în care se găsesc oameni calzi și primitivi, zone unde densitatea populației este scăzută, principalele activități ale oamenilor fiind agricultura și creșterea animalelor. În aceste zone, sunt predominante și activitățile non-agricole, care reprezintă o sursă de venituri pentru oameni dar reprezintă și zone căutate de turiștii veniți pe meleagurile românești. Pentru susținerea și înființarea afacerilor non-agricole, există programe și fonduri specifice: Programul Național de Dezvoltare Rurală, submăsura 6.2: "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale" și submăsura 6.4: "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole". Obiectivul acestei lucrări este acela de a analiza statistic situația proiectelor depuse în vederea obținerii finanțării, în cazul măsurilor ce vizează diversificarea activităților din mediul rural prin înființarea de afaceri non-agricole.

Cuvinte cheie: mediul rural, fonduri europene, afacere non-agricolă, sub-măsuri, FEDR

Abstract: The rural environment includes large areas of land, where small settlements take place where there are warm and welcoming people, areas where the population density is low, the main activities of people being agriculture and animal husbandry. In these areas, non-agricultural activities are also predominant, which represent a source of income for people but also represent areas sought by tourists coming to the Romanian lands. For the support and establishment of non-agricultural businesses, there are specific programs and funds: National Rural Development Program, sub-measure 6.2: "Support for the establishment of non-agricultural activities in rural areas" and sub-measure 6.4: "Investments in the creation and development of non-agricultural activities". The objective of this paper is to statistically analyze the situation of projects submitted for funding, in the case of measures aimed at diversifying rural activities by setting up non-agricultural businesses.

Keywords: rural environment, European funds, non-agricultural business, sub-measures, ERDF

Clasificare JEL: Q10

Clasificare REL: 15B

Introducere

Mediul rural este reprezentat de zone dominante cu utilizări extinse ale solului, zone care cuprind așezări mici, unde densitatea populației este scăzută iar principalele activități ale oamenilor sunt agricultura și creșterea animalelor (Halfacree, 2005; Chiripuci, 2019a).

Economia neagricolă implică ocuparea forței de muncă în afara domeniului cultivării directe a terenurilor și creșterea bovinelor și include activități precum servicii, construcții, minerit, comerț, fabricarea și prelucrare. (Lay, Mahmoud, M'Mukaria, 2008). Astfel, aceste

activități sunt realizate prin munca independentă, pe o piață a muncii salariale non-agricolă, această piață fiind relativ mică, în contextul rural românesc (Ignat et al., 2014). Cu alte cuvinte, activitățile non-agricole, constituie un mijloc important de a face față riscurilor și asigură o bună desfășurare a venitului în gospodăria cât și al consumului în zonele rurale. Altfel spus, prin înființarea sau deținerea unei afaceri non-agricole, gospodăriile rurale pot reduce riscul de sărăcie, aventurându-se în afaceri cu tematici multiple: meșteșugărit, tâmplărie, fabricarea de săpunuri naturale, fabricarea de gemuri naturale, în funcție de profilul antreprenorial al zonei și reziliența acesteia (Ignat și Constantin, 2020; Chiripuci, 2019b).

Prin intermediul acestei lucrări, au fost avute în vedere următoarele obiective:

- Prezentarea conceptului de activitate non-agricolă;
- Analiza statistică a situației proiectelor depuse în vederea obținerii finanțării prin PNDR 2014-2020, în cazul măsurilor ce vizează diversificarea activităților din mediul rural prin înființarea de afaceri non-agricole.

Lucrarea cuprinde ca prim punct de plecare o introducere, urmând capitolul specific abordărilor conceptuale privind spațiul rural, tipul activităților desfășurate; secțiune urmată de metodologia prin care pot fi întemeiate afacerile non-agricole. În final, este dezvoltată analiza statistică în conformitate cu obiectivele cercetării și sunt enunțate o serie de concluzii.

I. Abordări conceptuale

Zona rurală diferă de celelalte spații existente într-o anumită măsură, deoarece, prezintă caracteristici socio-economice unice cum ar fi: structura economică, densitatea populației, profesiile de bază dominante, cultura, tradiții, obiceiuri, relațiile umane, timpul. Din punct de vedere economic, agricultura și silvicultura dețin cea mai mare pondere de lucru în rural, aici fiind înfăptuite și alte activități precum: artizanat, creșterea animalelor, olărit, etc.

Pentru dezvoltarea rurală au fost întemeiate o serie de măsuri, după cum au identificat și Dona, Dobre și Gergely (2005):

- (a) investiții în exploatașilor agricole: prin investiții în exploatașile agricole, se dorește reducerea costurilor de producție, ameliorarea calității producțiilor, respectarea condițiilor de igienă și de habitat pentru animale, încurajarea diversității activitășilor agricole;
- (b) prezența a noi resurse umane (tineri agricultori): încurajarea tinerilor să opteze pentru punerea în valoare a resurselor de care dispun;
- (c) instalarea tinerilor fermieri: reprezentată de ajutoare destinate tinerilor fermieri care doresc să-și întemeieze o exploatașie.

În zona rurală se practică atât activități agricole cât și activități neagricole. Printre activitășile neagricole practicate în mediul rural, se pot distinge mai multe tipuri de activități în funcție de zonă cum ar fi: în zona montană se practică meserii de prelucrare a lemnului (tâmplărie), în zona de câmpie se practică producția de meșteșuguri ceramice, cărămidă, în zona Deltei se practică prelucrarea stufului, răchitei (Marin et al., 2009).

O activitate neagricolă este reprezentată și de prelucrarea produselor derivate din lână de oaie și capră, care după prelucrarea țesutului se pot fabrica covoare, broderii, etc. Activitășile non-agricole reprezintă totodată, și o modalitate de promovare a satelor, prin înființarea acestora satele ajungând pe itinerariul turiștilor, sătenii putând să își sporească veniturile prin primirea, găzduirea și oferirea de lecții din atelierele lor străinilor.

Cu toate că se vrea o dezvoltare a spațiului rural, din păcate, în România, încă lipsesc multe lucruri esențiale cum ar fi infrastructura necesară (electricitate, drumuri asfaltate, canalizare) cât și servicii de bază: școli, dispensar uman și veterinar.

2. Metodologie

Sprijinul acordat prin Sub-măsura 6.2 va contribui la promovarea diversificării activităților către noi activități non-agricole în cadrul gospodăriilor agricole, a microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și, implicit, prin crearea de locuri de muncă, obținerea de venituri alternative pentru populația din mediul rural și reducerea gradului de dependență față de sectorul agricol.

Submăsura 6.2.-Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zonele rurale face parte din noul Program National de Dezvoltare Rurala (PNDR) 2014-2020 (Dinu et al., 2020).

Scopul investițiilor din cadrul acestei submăsuri este sprijinirea diversificării prin înființarea și dezvoltarea unor mici întreprinderi în sectorul non-agricol din zonele rurale, cu scopul dezvoltării și creării de locuri de muncă.

Submăsura 6.4 -Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole" constă în sprijin pentru investiții în creare și dezvoltare de activități neagricole, finanțarea maximă fiind de 200.000 euro.

Impactul accesării fondurilor europene asupra comunităților și economiei locale este semnificativ, mai ales în mediul rural (Bran et al., 2019). Conform AFIR (2021), beneficiarii eligibili ai acestor fonduri sunt:

- Fermieri sau persoane dintr-o gospodărie agricolă, care doresc să își dezvolte activitatea prin înființarea unei afaceri non-agricole;
- Micro-întreprinderile și întreprinderile mici din rural, care doresc să întreprindă activități non-agricole, pe care nu le-au mai realizat până în prezent;
- Întreprinderile mici, înființate în anul depunerii pentru fonduri, care nu au mai realizat activități până în momentul prezent.

Domeniile de activitate sprijinite în cadrul sub-măsurii sunt:

- ❖ Activități de producție: îmbrăcăminte, articole de marochinărie, metalurgie, etc.
- ❖ Activități meșteșugărești: artizanat, olărit, brodat, prelucrarea manuală a lânii, fierului, lemnului, etc;
- ❖ Activități turistice: servicii de cazare, tabere, servicii de agrement, etc.

De exemplu, printre principalele activități non-agricole din Regiunea Sud-Est, identificate de Dumitru, Dajbog, Popescu și Dumitrache (2013) sunt:

Tabel 1. Principalele activități non-agricole din regiunea Sud-Est

Nr.crt.	Domeniu	Număr afaceri non-agricole	Pondere din total
1.	Pescuit	98	1,35%
2.	Extracția minereurilor, nisipului.	51	0,70%
3.	Fabricarea produselor de morărit	1386	19,14%
4.	Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	856	11,82%
5.	Prelucrarea lemnului	517	7,14%
6.	Activități de tipărire	142	1,96%

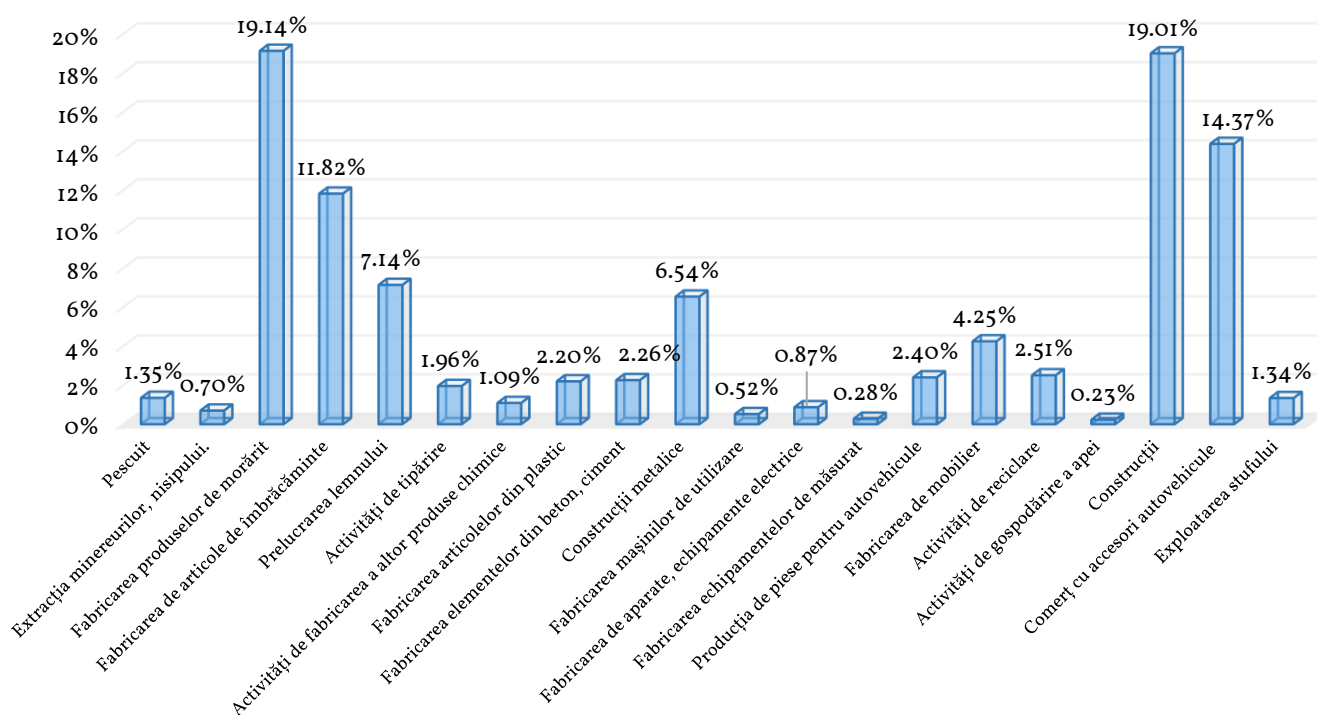
7.	Activități de fabricarea a altor produse chimice	79	1,09%
8.	Fabricarea articolelor din plastic	159	2,20%
9.	Fabricarea elementelor din beton, ciment	164	2,26%
10.	Construcții metalice	474	6,54%
11.	Fabricarea mașinilor de utilizare	38	0,52%
12.	Fabricarea de aparate, echipamente electrice	63	0,87%
13.	Fabricarea echipamentelor de măsurat	20	0,28%
14.	Producția de piese pentru autovehicule	174	2,40%
15.	Fabricarea de mobilier	308	4,25%
16.	Activități de reciclare	182	2,51%
17.	Activități de gospodărire a apei	17	0,23%
18.	Construcții	1377	19,01%
19.	Comerț cu accesorii autovehicule	1041	14,37%
20.	Exploatarea stufului	97	1,34%

Sursa: prelucrare după Dumitru, Dajbog, Popescu și Dumitrache (2013)

În regiunea Sud-Est, primele trei domenii care înregistrează cele mai mari procente sunt: fabricarea produselor de morărit (19,14% respectiv 1386 de afaceri non-agricole), urmată de activitățile în construcții (19,01% respectiv 1377 de afaceri non-agricole), cea de-a treia fiind comerțul cu accesorii autovehicule (14,37% respectiv 1041 afaceri non-agricole).

Cele mai mici trei valori sunt înregistrate de activitățile de gospodărire a apei (17 afaceri non-agricole ceea ce reprezintă procentual 0,23%), fabricarea echipamentelor de măsurat (20 de afaceri non-agricole ceea ce reprezintă 0,28%) și de fabricarea mașinilor de utilizare (numărul afacerilor este de 38, reprezentând procentual 0,52%).

Figura 1. Ponderea principalelor activități din regiunea Sud-Est

Sursa: prelucrare după Dumitru, Dajbog, Popescu și Dumitrache (2013)

Urmând structura clasică de analiză statistică observată în literatura de specialitate analizată în această lucrare cuprinde o perspectivă privind situația proiectelor depuse pentru obținerea de finanțare prin PNDR, în cazul submăsurilor 6.2 și 6.4, specifice sprijinirii activităților neagricole în România.

3. Rezultatele cercetării

Tabelul 2 prezintă situația cererilor depuse și valoarea finanțării după cum urmează:

Tabel 2. Situația proiectelor depuse la data de 25 martie 2021 - PNDR 2014-2020

Submăsura	Alocare publică PNDR 2014-2020	Cereri de finanțare depuse		Cereri de finanțare selectate	
		Nr.	Valoare	Nr.	Valoare
<i>Submăsura 6.2 "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale"</i>	106.583.304 EUR	6.098	345.300.000 EUR	1.895	111.510.000 EUR
<i>Submăsura 6.4 "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole"</i>	156.503.969 EUR	2.518	424.560.139 EUR	986	162.689.274 EUR

Sursa: prelucrare pe baza datelor publice PNDR PNDR 2014-2020 (2021)

<https://www.pndr.ro/situatia-proiectelor-depuse-2014-2020.html>

Tabel 3. Plățile efectuate în raport cu cererile de finanțare selectate. Rata de absorbție efectivă.

Submăsura	Plăți efectuate (martie 2021)	Cereri de finanțare selectate		Absorbit efectiv (25 martie 2021)
		Nr.	Valoare	
<i>Submăsura 6.2 "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale"</i>	88.824.897 EUR	1.895	111.510.000 EUR	79,65%
<i>Submăsura 6.4 "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole"</i>	100.582.245 EUR	986	162.689.274 EUR	61,82%

Sursa: prelucrare pe baza datelor publice PNDR PNDR 2014-2020 (2021)

<https://www.pndr.ro/situatia-proiectelor-depuse-2014-2020.html>

FEADR finanțează înființarea de noi micro-întreprinderi și întreprinderi mici non-agricole, respectiv dezvoltarea și crearea de noi activități în micro-întreprinderi și întreprinderi mici existente, din mediul rural.

Submăsura 6.2 "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale" a înregistrat un număr de 6.098 cereri de finanțare depuse la data de 25 martie 2021, dintre care au fost selectate pentru finanțare doar 1.895. Pentru Submăsura 6.4 "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole", au fost depuse un număr de 2.518 cereri de finanțare, dintre acestea fiind aprobate 986 de cereri.

Submăsura 6.4 "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole" constă în sprijin pentru investiții în creare și dezvoltare de activități neagricole, finanțarea maximă fiind de 200.000 euro. Dintre aceștia: 70% sunt neramburasibili, sau 90% în următoarele cazuri: activități de producție, servicii medicale, sanitar-veterinare și agroturism și pentru fermierii care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unor activități

nonagricole. Beneficiarii eligibili sunt: micro-întreprinderile și întreprinderi non-agricole mici atât cele existente cât și cele nou înființate din spațiul rural; fermieri care doresc să-și diversifice activitatea prin înființarea unei afaceri non-agricole.

În ceea ce privește, situația proiectelor depuse la data de 25 martie 2021 - PNDR 2014-2020, pentru sub-măsura 6.2 a fost alocată o valoare de 106.583.304 EUR; au fost depuse un număr de 6.098 cereri dintre acestea fiind selectate doar 1.895 cu o valoare de 111.510.000 EUR, cererile selectate depășind valoarea publică alocată cu 4.926.696 EUR.

Pentru sub-măsura 6.4, alocarea publică din PNDR 2014-2020 a fost de 156.503.969 EUR. Numărul cererilor de finanțare depuse au fost de 2.518, în timp ce dintre acestea au fost selectate doar 986 cu o valoare de 162.689.274 EUR, cererile selectate depășind cu 6.185.305 EUR.

Din tabelul 3, reiese că, până pe 25 martie 2021, pentru sub-măsura 6.2, rata absorbirii efective a fost de 79,65%, în timp ce pentru sub-măsura 6.4, rata absorbirii efective a fost de 61,82%, ceea ce înseamnă o rată mai mică cu 17,83%.

Concluzii și propuneri

Activitățile non-agricole reprezintă un cadru important în spațiul rural, care contribuie la reducerea sărăciei și dobândirea de noi cunoștințe în tematici multiple precum meșteșugărit, tâmplărie, fabricarea de săpunuri naturale, fabricarea de gemuri naturale, fabricarea de mobilier, fabricarea produselor de morărit, fabricarea de articole de îmbrăcăminte, etc.

În România există două sub-măsuri specifice sprijinirii activităților neagricole: Submăsura 6.2 "Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale" și Submăsura 6.4 "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole".

Activități non-agricole din regiunea Sud-Est, care au cea mai mare pondere sunt cele din domeniul construcțiilor, al produselor de morărit, comerțului cu autovehicule, în timp ce activitățile de gospodărire a apei înregistrează cea mai mică pondere din total activităților analizate.

Analizând valoarea cererilor de finanțare depuse, putem spune că au fost aprobate puțin peste un sfert dintre acestea, valoarea de finanțare a acestora depășind și ea considerabil suma inițial alocată.

Referințe bibliografice

References

- [1] Bran, F., Minciu, M., Dobrea, R. C., & Radulescu, C. V. 2019. Assessing the Impact of European Funding on Local Development. *Risk in Contemporary Economy*, 175-182.
- [2] Chiripuci, B. 2019a. Antreprenoriatul în mediul rural românesc, Editura ASE, București, România.
- [3] Chiripuci, B. 2019b. Diversitatea economică a spațiului rural românesc, Editura ASE, București, România
- [4] Dinu, M., Pătărlăgeanu, S. R., Chiripuci, B., & Constantin, M., 2020. Accessing the European funds for agriculture and rural development in Romania for the 2014-2020 period. In *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, Vol. 14, No. 1, pp. 717-727. Sciendo. <https://doi.org/10.2478/picbe-2020-0068>
- [5] Dona, I., Dobre, C., Gergely, S., 2005. Dezvoltare rurală. Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, Facultatea de Management, Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală, București.

- [6] Dumitru, A., Dajbog, O., Popescu, M., Dumitrache, I., 2013. Raport de cercetare privind identificarea și evaluarea nevoilor șomerilor, previziuni asupra pieței muncii și asupra tendințelor de dezvoltare a antreprenoriatului rural în regiunea Sud-Est, https://issuu.com/smartdevelopment/docs/raport_de_cercetare_-_lupt
<https://www.pndr.ro/situatia-proiectelor-depuse-2014-2020.html>, accesat la data de 01.04.2021.
- [7] Ignat, R., Stoian, M., Roșca, V. 2014. Socio-economic Aspects of Rural Romania. *Procedia Economics and Finance*.
- [8] Ignat, R., Constantin, M. 2020. Multidimensional Facets of Entrepreneurial Resilience during the COVID-19 Crisis through the Lens of the Wealthiest Romanian Counties" *Sustainability*, 12(23). <https://doi.org/10.3390/su122310220>
- [9] Lay, J., Mahmound, T.O., M'Mukaria, G.M. 2008. Few Opportunities, Much Desperation: The Dichotomy of NonAgricultural Activities and Inequality in Western Kenya, *World Development*, 36(12), pp 2713-2732.
- [10] Marin, D., Petroman, C., Petroman, I., Bălan, I., Ciolac R., Dincu M., Dumitrescu, C., Lozici A. 2009. The role of non-agricultural activities in rural area development, *Lucrări Științifice Management Agricol*, 15(4), pp. 77.